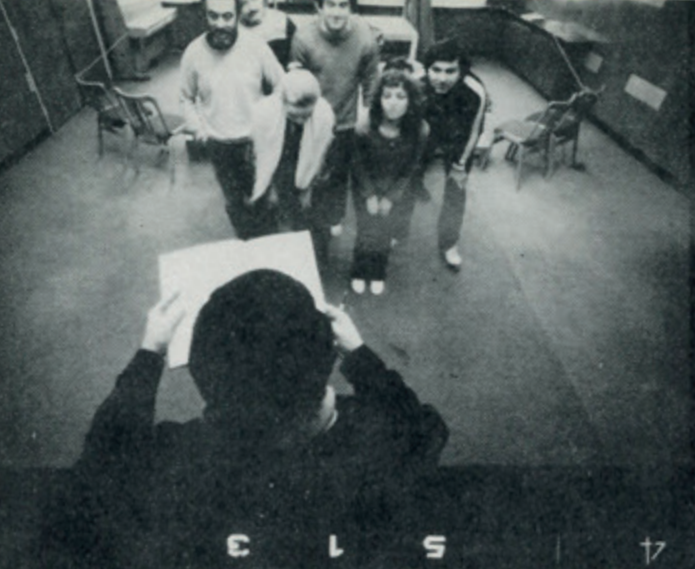

PERIKLES

S L S

S

S
Z 4 6 7 7 H
G F A P A N

DIVADLO ANDREJA BAGARA V NITRE
vznamenané „Za vynikajúcu prácu“
a „Za zásluhy o výstavbu“

34. SEZÓNA

244. PREMIÉRA

WILLIAM SHAKESPEARE

PERIKLES, KRÁĽ TYRSKÝ

Hra v dvoch častiach

Preklad: Jozef Kot

Dramaturgia: Darina Kárová

Úprava: Jozef Bednárík a Darina Kárová

Scéna: Milan Ferencík

Kostýmy: Ľubica Obuchová

Hudobná spolupráca: Jozef Revallo

Pohybová spolupráca: Helena Lindtnerová-Krošlákova

Výber hudby: Ada Rehorová, Jiří Bárta, Jozef Bednárík

Réžia: JOZEF BEDNÁRIK

SLOVENSKÁ PREMIÉRA 10. MARCA 1984

Riaditeľka: Hilda Augustovičová

Vedúci umeleckého súboru: Karol Spišák

OSOBY A OBSADENIE

Tyrus:

PERIKLES, kráľ tyrský	PETER STANÍK
HELIKANUS, jeho radca	FRANTIŠEK JAVORSKÝ
MARINA, jeho dcéra	EVA PAVLÍKOVÁ
ŠLACHTIC	DUŠAN LENCI
DVORAN	VLADIMÍR BARTOŇ

Antiochia:

ANTIOCHUS, kráľ antiochijský	IVAN LACA
TAMAR, jeho dcéra	JANA STRNISKOVÁ
THALIARD, jeho komorník	JÁN GREŠŠO

Cyprus:

KLEON, kráľ cyperský	ANTON ŽIVČIC
DIONÝZIA, jeho žena	ANNA KUBEKOVÁ
FILOTÉNA, ich dcéra	JANA STRNISKOVÁ
POSOL	MAROŠ KRAMÁR

Pentapolis:

SIMONIDES, kráľ pentapoliský	DUŠAN LENCI
THAISA, jeho dcéra	EVA MATEJKOVÁ
LYCHORIDA, jej pestúnka	ADELA GÁBOROVÁ
RYTIER HISPÁNSKY	VLADIMÍR BARTOŇ
RYTIER SPARTSKÝ	JÁN GREŠŠO
RYTIER BRITÁNSKY	ANTON ŽIVČIC
RYBÁRKA	ADELA GÁBOROVÁ
RYBÁR	FRANTIŠEK JAVORSKÝ
RYBÁRIK	MAROŠ KRAMÁR
KAPITÁN	ANTON ŽIVČIC
PLAVČÍK	MAROŠ KRAMÁR

E f e z :

CERIMON, kráľ efezský VLADIMÍR BARTOŇ
POMOCNÍK IVAN LACA
SLŮŽKA JAN STRNISOVÁ
DIANA, bohyňa ADELA GÁBOROVÁ

M y t i l é n y :

LYSIMACHUS, kráľ mytilénsky . MAROŠ KRAMÁR
MAJITEĽKA NEVESTINCA ADELA GÁBOROVÁ
KUPLIARKA zaslúžilá umelkyňa
BOŽENA SLABEJOVÁ
HÁČIK JÁN GREŠŠO
NEMRAVNÍK DUŠAN LENCI
CHLIPNÍK VLADIMÍR BARTOŇ
POBEHLICA ANNA KUBEKOVÁ
KURTIZÁNA JANA STRNISOVÁ
PIRÁT FRANTIŠEK JAVORSKÝ
KORZÁR DUŠAN LENCI

C H Ó R zaslúžilá umelkyňa
BOŽENA SLABEJOVÁ
a všetci účinkujúci

Predstavenie vedie: Mária Oravcová

Text sleduje: Kamila Ivanová

Reprodukcia hudby: Jiří Bárta a Mária Oravcová

Svetlá: Bernard Šiška

Javiskový majster: Vojtech Ploščinský

Scénu, parochne a kostýmy vyhotovili dielne DAB pod
vedením Ing. Stanislava Vargu

PÄTNÁŠTMINÚTOVÁ PRESTÁVKA PO I. ČASTI

CESTA

Lod!

Loď na ceste k osudu!

Akýže osud?

Na ceste k moru!

Čo je to more?

Snom bola loď

vytesaná z vône,

lásky, vody, dreva,

objímali sa tam

utečenci

predtým, potom, vtedy.

Pred čím unikali?

Pred lesom?

Pred zemou a či pred nebom,

že boli spolu, alebo pred samotou?

Pracovali, milovali sa, potajme

sa prepletali a padali do piesku

medzi stromami ako do zamknutých domov

neprítomných, do domov z listia:

všetko bolo lôžkom pre bludný pár,

všetko bolo bozkom, šeptajúcimi ústami,

pralesom, tepom, spojením, tichom,

dokiaľ sa zore nerozhodli

zadržať noc a dokiaľ nevstúpil hrom,

aby vládol a spaľoval: z času

vzišiel meč trestu

a muž a žena opäť putovali:

putovali odsúdenci.

. . .

Áno

k moru

skotúľa sa osud,

k nahému moru

bez dobra, bez očí, bez hriechu,

bez sudcu, bez zla, bez konca,

k moru.

ROZHOVOR DIVÁKA S DRAMATURGOM DIVADLA

DIVÁK:

Keď povieťe Shakespeare, ozve sa vo mne: Rómeo a Júlia, Hamlet, Kráľ Lear, Macbeth, Sen noci svätojánskej, Skrotenie zlej ženy, Veselé paničky windsorské ... Ako ste prišli na Perikla?

DRAMATURG:

Súčasťou umeleckého programu nášho divadla je uvádzanie na Slovensku menej známych — a teda aj menej hraných či ešte nehraných — diel svetovej klasiky. Tejto tendencii dramaturgie vychádza v ústrety aj réžia, a tak ne jeden dramaturgický objav sa zrodí vlastne zásluhou režiséra. V tomto prípade Jozefa Bednárika. Jeho práca mi pripomína štafetový beh — predošlý bežec ešte nesie štafetu a nasledujúci už beží popri ňom, aby ju prevzal. Už na premiére Tita Andronica sme s prekladateľom tej hry, Jozefom Kotom, hovorili o Periklovi.

DIVÁK:

Takže Perikles po prvý raz preložený a po prvý raz uvedený. Objavnosť repertoáru, to je len jeden z dôvodov zaradenia hry.

DRAMATURG:

Áno, pri výbere do dramaturgického plánu rozhoduje predovšetkým myšlienka a umelecké kvality. Teda — o čom a ako je hra napísaná. Aké zaujímavé, pre divadlo nové možnosti javiskovej realizácie ponúka, ako rozvíja schopnosti umeleckého súboru — režiséra, hercov, scénografov

DIVÁK:

Prepáčte, ale čo sa týka hereckého obsadenia, myslím, že máte aj na takého Macbetha, Hamleta alebo Richarda III., a pritom sú to — domnievam sa — hry väčších umeleckých kvalít ako Perikles.

DRAMATURG:

Predstavte si: ste princom a kráľ pre vás usporiadal ples. Prišlo mnoho krásnych dám v nádherných toaletách s oslňujúcim pôvodom — princezné, kňažné, vojvodkyne. A vy sa vyberiete hľadať Popolušku. Možno v nej vidíte pôvaby očíam iných skryté, možno si chcete dokázať svoju moc a urobiť z nej kráľovnú. A možno vás jednoducho len láka nedotvorené, nedopovedané, nedokonalé.

DIVÁK:

Zdá sa, že teraz zas musím Shakespearovho Perikla brániť.

DRAMATURG:

Zbytočná námaha. Na obranu toľkých nedostatkov a toľkých prehreškov proti dobrému vkusu, koľko nájdete v Periklovi, by vám nestačili ani dva takéto bulletiny. Napokon — táto hra nie je celkom Shakespearovým vlastným dieťatom. Písalo, dopisovalo a prepisovalo ju

okrem veľkého básnika viac autorov. Preto ani nebola zaradená do súborného fóliového vydania diela, ktoré vyšlo sedem rokov po Shakespearovej smrti, čiže v roku 1623.

DIVÁK:

Na titulnej strane tohoto bulletinu čítam: úprava Jozef Bednárík a Darina Kárová. K tým, čo dopisovali a prepisovali, ste sa pridali aj vy dvaja?

DRAMATURG:

Veľa sa diskutuje o miere úprav klasických dramatických textov, uvádzaných v našom divadle. Ako krúpy padajú na naše hlavy pojmy necitlivosť, zjednodušovanie, barbarstvo, pričom inscenácie takto upravených hier sú hodnotené niekedy až v superlatívoch. Ako keby vám niekto vravel: „Máte krásne šaty, originálne, moderné, nápadité, ale ako ste tým nemožným strihom pokazili tak úkvalitnú látku!“. Divadlo je autonómne umenie, povinné dramaticky text interpretovať nie imitovať. Súčasť interpretácie tvoria aj úpravy, robené s ohľadom na možnosti konkrétneho divadla, predstavy a schopnosti tvorivého teamu, na špecifické obecenstvo, na túto dobu. Ich zmyslom je — vytvoriť základ pre pútavý javiskový tvar, prekliedniť cestu závažnej myšlienke historicky vzdialeného dramatika do duše dnešného nitrianskeho diváka. Pravdaže, existujú aj iné spôsoby, ako dosiahnuť tento cieľ. My sme zatiaľ zvolili takýto.

Myslím, že Shakespeare by sa nenahneval.

DIVÁK:

Takže najdôležitejšia otázka: o čom je Perikles?

DRAMATURG:

Táto hra vznikla v roku 1608 — 1609, v poslednom Shakespearovom tvorivom období, odborníkmi nazývanom zmierlivý epilóg. Odráža nepriamo vnútorné rozpory tvorca, prameniace z rozporov spoločenských a politických. Strata viery v zmenu pomerov k lepšiemu v čase tvrdo nastupujúceho kapitalizmu za vlády Alžbetinho nástupcu a nepriateľa, vladársky neschopného Jakuba I., obrátila Shakespeare pohľad do dávnej minulosti ľudstva, do vzdialených krajín, na vybájené ostrovy, do lona Prírody, kde ešte existuje systém, poriadok, kde ešte nevymrela láska, časť spravodlivosť. Kde víťazí vernosť nad zradou, odvaha nad zbabelosťou, morálna čistota nad skorumpovanosťou, úprimnosť nad pokrytectvom, citlivosť nad krutým ubližovaním človeka človeku, skrátka — dobro nad zlom. Únik zo skutočností do sna, s cieľom nájsť životný klad, potvrdiť existenciu ideálu, sa Shakespeareovi nepodaril. Tento veľký realista nedokázal zakryť realitu čarovným závojom ideálna. A tak ako nádherný kráľovský plášť sklzávajúci sa podchvíľou z nahého tela obyčajného človeka, odhaľuje sa za rozprávkovým pozlátkom drsný obyčajný život Anglicka začiatku 17. storočia. Ideálu prichádza na pomoc idyla a mení ho na ilúziu. O zrážke veľkého ľudského sna a životnej skutočnosti, o konflikte zdania a reality je táto hra.

BALADA O MORSKEJ VODE

(Poľovníkovi oblakov)

More

zďaleka sa škerí,
keď má z peny zuby
a v oblohe pery.

Čo predávaš, nepokojná,
za ňadrá ti vetry vanú.

Pane, mám tu trochu vody
z oceánu.

Ach, s čím to máš, čierny chlapče,
tú svoju krv pomiešanú?

Pane, to je iba voda
z oceánu.

Matka, ty máš prečo slzu
až tak prenikavo slanú?

Pane, veď mi tečú slzy
oceánu.

Srdce, odkiaľ máš to trpké,
od čoho len musíš chradnúť?

Veď sú toho plné vody
oceánu.

More

z obzoru sa škerí,
keď má z peny zuby
a v oblohe pery.

(Preložil Ján Šimonovič)

Z KRONIKY DIVADLA

DNI KUBÁNSKEJ KULTÚRY V ČSSR, ktoré boli usporiadané po celej našej vlasti v prvej polovici februára 1984, mali veľký význam pre poznanie kultúrnych hodnôt „Ostrova slobody“ a pre rozvíjanie priateľstva medzi ľuďmi ČSSR a Kuby.

Kubánski priatelia priniesli k nám to najlepšie, čo počas kultúrnej revolúcie od oslobodenia sa spod Batisbovej vlády vytvorili. A tak sme mohli vidieť dnes už svetoznámy Kubánsky národný balet, ktorý vedie vynikajúca tanečnica a choreografka Alicia Alousová, reprezentačný súbor Aragon, s ktorým ako sólistka vystupuje známa herečka a speváčka Annia Linaresová, premiéru nového kubánskeho filmu Utečenci z jaskyne mŕtveho, výstavy obrazov, knižnej kultúry a ďalšie podujatia, ktoré sa stretli s veľkým záujmom u československého publika.

Pri tejto príležitosti navštívila 11. februára 1984 v popoludňajších hodinách časť oficiálnej kubánskej delegácie aj naše divadlo. Delegáciu viedla námestníčka mi-

nistra kultúry Kubánskej republiky Maricía Leisecová a jej ďalšími členmi boli: Victória Peñalverová, vedúca oddelenia socialistických štátov MK KR, Carlos Marti, riaditeľ odboru literatúry MK KR, s. Cervialová, zástupkyňa Ministerstva zahraničných vecí KR, Nicia Aguerová, riaditeľka Fondu kultúrnych hodnôt, s. Diego, zástupca kubánskeho filmu, a riaditeľ Domu kubánskej kultúry v Prahe a kultúrny radca veľvyslanectva Kubánskej republiky v ČSSR Manuel Corrales Gonzáles s manželkou.

Vzácní hostia došli v sprievode riaditeľa Odboru pre kultúrne styky so zahraničím MK SSR dr. Vladimíra Gráfa, teritoriálnej referentky z toho istého odboru Oľgy Hlaváčovej a pracovníčok Správy kultúrnych zariadení MK SSR s. Horňákovej a s. Galbavej.

Na pôde divadla privítala celú delegáciu riaditeľka DAB Hilda Augustovičová a vedúci tajomník OV KSS v Nitre Pavol Škabla. Vo veľmi otvorenej a neformálnej besede s umeleckým súborom sa milí hostia živo zaujímali o celom slovenskom divadelníctve vrátane ochotníckeho; o naše pekné mesto a špeciálne o DAB, jeho repertoári, umeleckých a prevádzkových problémoch o zložení obecenstva, návštevnosti atď.

Po besede uvideli ukážky z inscenácie 3x Bunin v našťudovaní Adely Gáborovej. Prekvapil ich netradičný priestor pre divákov, ktorí sedeli priamo na javisku okolo hracieho priestoru.

Na záver všetci srdečne poďakovali za milé popoludnie strávené v našom divadle a požiadali o odovzdanie úprimných pozdravov našim divákovi, ako aj všetkým obyvateľom mesta N. try, — čo s radosťou tmočíme.

15. JANUÁRA 1984 odišla z nášho divadla na Novú scénu herečka HELENA HÚSKOVÁ. Do DAB nastúpila hneď po skončení VŠMU — 25. 8. 1967 — po roku prestúpila do Divadla na korze, aby sa 1. 7. 1969 znova vrátila k nám. Za tých 16 rokov pôsobenia na našom javisku našťudovala 47 postáv, z ktorých treba vyzdvihnúť zvlášť: Juditu v Camolettiho veselohre Tri letušky v Paríži, Konstancu v Goldoniho komédii Svokrovia, Žofku v Palotaiovej hre Prísni milenci, Lisettu v Marivauxovej Hre náhode a lásky, Magdalénu v Lorcovej dráme Dom Bernardy Alby atď. Všetky svoje postavy hrala nenapodobiteľným šarmom a s disciplinovanou mierou svojho temperamentu. S ľahkosťou vytvárala syntézu kultivovaného, pohybového, mimického a slovného prejavu. Na novom pôsobisku jej želáme veľa krásnych postáv a ďalšie úspechy!

Program Divadla Andreja Bagara v Nitre č. 2/1984 k hre Williama Shakespeara: PERIKLES, KRÁĽ TYRSKÝ. Zodpovedná redaktorka Hilda Augustovičová, riaditeľka. Program rediguje Ján Laca, dramaturg. Obálka a fotografie Jozef Kubiček. Grafická úprava Ján Laca. Povolené prípisom PK, číslo HS 10778/53. Vytlačili Nitrianske tlačiarne, n. p., Nitra. Cena Kčs 2,—